



HELSE-, MILJØ- og SIKKERHETS DATABLAD DYNOPRE (tidligere RIOGUR F CD)



1. Identifikasjon av stoffet / produktet og av selskapet / foretaket

Utgitt dato	03.10.2003
Revisjon	05.11.2010
Kjemikaliets navn	DYNOPRE (tidligere RIOGUR F CD)
Artikkelnr.	Internt nr.: 241-02.nor.05
Deklarasjonsnr.	P-92701
Produktgruppe	Slurrysprengstoff.
Firmanavn	Orica Norway AS
Postadresse	Røykenveien 18
Postnr.	3412
Poststed	Lierstranda
Land	NORWAY
Telefon	32 22 91 00
Telefaks	32 22 91 01
E-post	johan.svaerd@orica.com
Utarbeidet av	Teknologisk Institutt as v/ Monica Rustad
Nødtelefon	Nødtelefon: 91 70 58 50 Giftinformasjonen: 22 59 13 00

2. Farlige egenskaper

Klassifisering	E; R2
Farebeskrivelse	<p>Brann og eksplosjon: Eksplosjonsfarlig ved støt, gnidning, ild eller andre antennelseskilder. Eksplosjonsfare, en ukontrollert eksplosjon kan forårsake store fysiske skader.</p> <p>Helse: Produktet er ikke klassifisert som helseskadelig. Ved sprengning / brann kan det utvikles gasser som vil være farlige ved innåndning, eks. nitrose gasser (NO, NO₂) og karbonoksider (CO, CO₂). Gassene kan forårsake åndedrettsbesvær.</p> <p>Miljø: Produktet er ikke klassifisert som miljøskadelig.</p>

3. Sammensetning / opplysning om innholdsstoffer

Komponentnavn	Identifikasjon	Merking/klassifisering	Innhold
vann	CAS-nr.: 7732-18-5 EC-nr.: 231-791-2		10 - 15 %
Ammoniumnitrat	CAS-nr.: 6484-52-2 EC-nr.: 229-347-8	O; R8, R9	47 - 54 %
Natriumnitrat	CAS-nr.: 7631-99-4 EC-nr.: 231-554-3	O; R8	5 - 9 %
Monometylaminnitrat (MMAN)		E; R2	21 - 27 %
aluminiumpulver (stabilisert)	CAS-nr.: 7429-90-5 EC-nr.: 231-072-3	F; R10, R15	1 - 3 %
Brennstoff			3 - 5 %
Pentaerytritoltetranitrat	CAS-nr.: 78-11-5 EC-nr.: 201-084-3 Indeksnr.: 603-035-00-5	E; R3	1 - 3 %

Kolonneforklaring	CAS-nr. = Chemical Abstracts Service; EU (Einecs- eller Elincnummer) = European inventory of Existing Commercial Chemical Substances; Ingrediensnavn = Navn iflg. stoffliste (stoffer som ikke står i stofflisten må oversettes hvis mulig). Innhold oppgitt i; %, %vkt/vkt, %vol/vkt, %vol/vol, mg/m ³ , ppb, ppm, vekt%, vol%
FH/FB/FM	T+ = Meget giftig, T = Giftig, C = Etsende, Xn = Helsekadelig, Xi = Irriterende, E = Eksplosiv, O = Oksiderende, F+ = Ekstremt brannfarlig, F = Meget brannfarlig, N = Miljøskadelig.
Komponentkommentarer	Se seksjon 16 for forklaring av risikosestninger. Produktet er: Slurrysprengstoff (watergel) patronert som sammenhengende, sylindriske patroner pakket i plastfolie og klipset rundt en gjennomgående detonerende lunte (6g/m)

4. Førstehjelpstiltak

Generelt	I tilstilfelle bør lege kontaktes. Førstehjelpstiltakene gitt under er beregnet på eksponering for innholdsstoffene i produktet.
Innånding	Frisk luft, ro og varme. Ved bevisstløshet, løs stramtsittende klær. Ved åndedrettsstans eller hjertestans, gi kunstig åndedrett eller hjertekompresjon. Kontakt lege. Vær oppmerksom på at symptomer på lungeødem (kortpustethet) kan oppstå inntil 48 timer etter eksponering. Tilkall ambulans umiddelbart.
Hudkontakt	Fjern tilsølt tøy. Vask straks huden med såpe og vann. Hvis symptomer oppstår, kontakt lege.
Øyekontakt	Skyll straks med rikelige mengder vann i opp til 15 minutter. Fjern evt. kontaktlinser og åpne øyet godt opp. Kontakt lege hvis irritasjon vedvarer.
Svelging	Fremkall ikke brekninger. Gi melk eller aktivt kull. Kontakt lege.

5. Tiltak ved brannslukning

Passende brannslukningsmiddel	Brann i omgivelsene slukkes med egnet slukkemiddel.
Uegnet brannslukningsmiddel	Ikke forsøk å slokke brann i sprengstoff, denne kan gå over til eksplosjon! Brann i sprengstoff kan IKKE kveles med noe brannslukningsmiddel (skum, pulver, kuldioksid eller sand). Alle forsøk ØKER risikoen for eksplosjon.
Brann- og eksplosjonsfarer	Eksplosjonsfarlig ved oppvarming eller støt. Ved brann/eksplosjon frigjøres gasser inneholdende, karbonoksider (CO, CO ₂), nitrogenoksider (NO, NO ₂ og N ₂ O ₄).
Personlig verneutstyr	Bruk friskluftmaske når produktet er involvert i brann. Ved rømning brukes godkjent rømningsmaske. Se forøvrig pkt 8.
Annen informasjon	Stopp all ferdsel og evakuer området omkring brannstedet i tilstrekkelig sikker avstand med tanke på mulig eksplosjon og branngasser. Kontakt straks politi og brannvesen. Flytt beholdere fra brannstedet hvis det er mulig uten risiko.

6. Tiltak ved utilsiktet utslipp

Sikkerhetstiltak for å beskytte personell	Benytt personlig verneutstyr som angitt i pkt 8. Unngå kontakt med huden og øynene.
Sikkerhetstiltak for å beskytte ytre miljø	Forhindre utslipp til kloakk, vassdrag eller grunn.
Metoder til opprydding og rengjøring	Påse at det ikke er tennmidler i sprengstoffhylsene. Hele patroner kan legges i emballasje med hånd. Sprengstoffrester samles opp mekanisk med gnistfritt materiale og legges i godkjent, merket emballasje. Spill og dets emballasje er farlig avfall. Innleveres til godkjent mottakssted/ firma. Se kap. 13.

7. Håndtering og lagring

Håndtering	Må kun håndteres av autorisert personale. Plasseres under tilsyn og utilgjengelig for uvedkommende. Holdes vekk fra antenneskilder - Røyking forbudt. Beskytt sprengstoffet mot høye temperaturer. Beskytt mot fysisk skade og støt/gnidning . Unngå direkte kontakt.
Oppbevaring	Det vises i disse tilfellene til: Forskrift om håndtering av eksplosjonsfarlig stoff av 26.06.2002 kap 7. Oppbevaring. Oppbevaringsgruppe / -klasse 1.1D

	Oppbevares sikret mot brann i avlåst, godkjent lager. Oppbevares adskilt fra: tennere eller andre antenneskilder. Syrer. Baser. Oppbevaring og plassering skal skje i godkjent, lukket og tett emballasje. Lagringstid maks 2 år.
Spesielle egenskaper og farer	Eksplisjonsfarlig ved støt og oppvarming.

8. Eksponeringskontroll / personlig verneutstyr

Administrative normer

Komponentnavn	Identifikasjon	Enhet	Norm år
aluminiumpulver (stabilisert)	CAS-nr.: 7429-90-5 EC-nr.: 231-072-3	8 t.: 5 mg/m ³	2003
Nitrogendioksid	CAS-nr.: 10102-44-0 EC-nr.: 233-272-6 Indeksnr.: 007-002-00-0	8 t.: 0,6 ppm 8 t.: 1,1 mg/m ³ ,9)	2007
Nitrogenoksid	CAS-nr.: 10102-43-9 EC-nr.: 233-271-0	8 t.: 25 ppm 8 t.: 30 mg/m ³	2007
Karbonmonoksid	CAS-nr.: 630-08-0 EC-nr.: 211-128-3 Indeksnr.: 006-001-00-2	8 t.: 25 ppm 8 t.: 29 mg/m ³ , 4)	2003
karbondioksid	CAS-nr.: 124-38-9 EC-nr.: 204-696-9	8 t.: 9000 mg/m ³	2003

Eksponeringskontroll

Annen informasjon	Det oppgitte verneutstyr er veiledende. Risikovurderingen (Faktisk risiko) kan føre til andre krav. Årstallet for siste utgivelse av Administrative normer for forurensning i arbeidsatmosfære er 2007.
Begrensning av eksponering på arbeidsplassen	Det må ikke spises, drikkes eller røykes under arbeidet. Vask hendene etter hvert skift, og før spising, røyking eller bruk av toalett.
Åndedrettsvern	Normalt ikke nødvendig.
Håndvern	Benytt hansker som er hensiktsmessige for arbeidsoperasjonen. Ved håndtering av løs masse benyttes hansker av motstandsdyktig materiale, f.eks.: Nitrilgummi.
Øyevern	Normalt ikke nødvendig. Benytt øyevern ved risiko for sprut.
Annet hudvern enn håndvern	Benytt hensiktsmessige verneklær for beskyttelse mot hudkontakt.
Annen informasjon	Mulighet for øyeskilling bør finnes på arbeidsplassen. Klær som er blitt våte eller tilsølt bør skiftes.

9. Fysiske og kjemiske egenskaper

Tilstandsform	Fast stoff (Slurrysprengstoff / watergel)
Lukt	Ingen.
Farge	Grå.
Løselighet i vann	Ikke eller lite blandbar
Relativ tetthet	Verdi: 1,04-1,20 kg/dm ³
Eksplisjonsgrense	Verdi: > 200 °C
Dekomponeringstemperatur	Verdi: > 170 °C

10. Stabilitet og reaktivitet

Forhold som skal unngås	Eksplisjonsfare ved slag, friksjon, brann eller ved andre tennkilder. Unngå varme. Høye temperaturer.
Materialer som skal unngås	Syrer. Baser/alkalier.
Farlige spaltningsprodukter	Termisk nedbryting eller forbrenning kan frigjøre karbonoksider (COx) og andre giftige gasser eller damper. Nitrøse gasser (NOx).
Stabilitet	Stabil under normale temperaturforhold og anbefalt bruk.

11 Toxikologisk informasjon

Øvrige helsefareopplysninger

Innånding	Gass/damp kan irritere luftveier/lunger. Innånding av nitrøse gasser kan føre til lungeødem.
Hudkontakt	Moderat irriterende. Sprengstoffmasse i åpne sår vil svi.
Øyekontakt	Direkte kontakt vil medføre irritasjon.
Svelging	Svelging av større mengder kan gi illebefinnende og brekninger.
Kroniske effekter	Produktet er ikke kjent for å gi kroniske skader.
Allergi	Allergifremkallende egenskaper er ikke kjent.
Kreft	Produktet er ikke kjent for å ha kreftfremkallende egenskaper.
Fosterskadelige egenskaper	Effekter på fosterutvikling er ikke kjent.
Reproduksjonsskader	Reproduksjonsskadelige egenskaper er ikke kjent.
Arvestoffskader	Arvestoffskadende (mutagene) egenskaper er ikke kjent.

12. Miljøopplysninger

Øvrige miljøopplysninger

Økotoksisitet	Produktet er ikke klassifisert som miljøskadelig.
Mobilitet	Upatronert slurrsprengstoff kan over tid etterlate nitrater i vann med mulighet for overgjødsling.
Persistens og nedbrytbarhet	Produktet består hovedsakelig av uorganiske forbindelser som ikke er biologisk nedbrytbare.
Bioakkumulasjonspotensial	Bioakkumulerer ikke.

13 Fjerning av kjemikalieavfall

Produktet er klassifisert som farlig avfall	Ja
Emballasjen er klassifisert som farlig avfall	Ja
Egnede metoder til fjerning av kjemikaliet	Rester av sprengstoff må fjernes, tas hånd om (evt. ompakkes i godkjent emballasje), mellomlagres og raskest mulig tilintetgjøres på en forsvarlig måte. Produktet og dets emballasje er farlig avfall. Leveres til godkjent avfallsmottak. Avfallsbehandling av eksplosiver er regulert av Arbeids- og administrasjonsdepartementet med Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap som tilsynsmyndighet.

14. Transportinformasjon

Proper Shipping Name	EXPLOSIVE, BLASTING, TYPE E
Varenavn (nasjonalt)	SPRENGSTOFF, TYPE E
Farlig gods ADR	Status: Ja UN-nr.: 0241 Klasse: 1 Andre relevante opplysninger: Klassifiseringskode: 1.1 D
Farlig gods RID	Status: Ja UN-nr.: 0241 Klasse: 1 Andre relevante opplysninger: Klassifiseringskode: 1.1 D
Farlig gods IMDG	Status: Ja UN-nr.: 0241 Klasse: 1 EmS: F-B, S-X Varenavn: Klassifiseringskode: 1.1 D
Farlig gods ICAO/IATA	Andre relevante opplysninger: Forbudt
Fareseddel	1 (+13)

15. Opplysninger om lover og forskrifter

Faresymbol



R-setninger	R2 Eksplosjonsfarlig ved støt, gnidning, ild eller andre antennelseskilder.
S-setninger	S35 Produktet og emballasjen skal uskadeliggjøres på en sikker måte. S41 Unngå innånding av røyken som oppstår ved brann eller eksplosjon.
Referanser (Lover/Forskrifter)	ADR/RID veg-/jernbanetransport av farlig gods 2007, Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap. FOR 1997-12-19 nr. 1323: Forskrift om utarbeidelse og distribusjon av helse-, miljø- og sikkerhetsdatablad for farlige kjemikalier. Sist endret 20-02-2004. Administrative normer for forurensning i arbeidsatmosfæren 2003, Direktoratet for Arbeidstilsynet (Best.nr. 361), med siste endringer 28.november 2007. Forskrift om klassifisering, merking m.v. av farlige kjemikalier, fastsatt av Miljøverndepartementet og Arbeids- og inkluderingsdepartementet, 16.juli 2002, med senere endringer, gjeldende fra 31. oktober 2005. Avfallsforskriften, FOR 2004-06-01 nr 930, fra Miljøverndepartementet. FOR 2002-06-26 nr 922: Forskrift om håndtering av eksplosjonsfarlig stoff.

16 Andre opplysninger

Liste over relevante R-setninger (i seksjon 2 og 3).	R10 Brannfarlig. R15 Reagerer med vann under dannelse av ekstremt brannfarlige gasser. R2 Eksplosjonsfarlig ved støt, gnidning, ild eller andre antennelseskilder. R3 Meget eksplosjonsfarlig ved støt, gnidning, ild eller andre antennelseskilder. R8 Brannfarlig ved kontakt med brennbare stoffer. R9 Eksplosjonsfarlig ved blanding med brennbare stoffer.
Viktigste anvendelsesområder og evt. begrensninger	Dette produkt kan kun utleveres til brukere med gyldig ervervstillatelse utstedt av politi eller lensmann.
Opplysninger som er nye, slettet eller revidert	Firmanavn, Postadresse
Leverandørens anmerkninger	Informasjonen i dette dokument skal gjøres tilgjengelig til alle som håndterer produktet.
Kvalitetssikring av informasjonen	Dette HMS-databladet er kvalitetssikret av Teknologisk Institutt as, som er sertifisert iht. NS-EN ISO 9001:2000.
Ansvarlig for HMS-datablad	Orica Norway AS